

Viện Xã hội học tiến hành cuộc khảo sát về Biến đổi cơ cấu dân số đồng bằng Bắc Bộ thông qua chương trình Nghiên cứu lịch đại dân số Việt Nam.

Trong khuôn khổ hợp tác nghiên cứu khoa học giữa Viện Xã hội học thuộc Trung tâm Khoa học Xã hội và Nhân văn Quốc gia và Trung tâm nghiên cứu Dân số và sinh thái học, trường Đại học Oa-sinh-ton (Mỹ) về lĩnh vực Dân số học tiếp nối Dự án VIE/88/PO2, trong tháng 8 và 9 năm 1996, Viện Xã hội học đã tiến hành cuộc khảo sát về Lịch đại Dân số Việt Nam trên địa bàn hai tỉnh Ninh Bình và Nam Hà. Đây là cuộc khảo sát lớn được tiến hành lần thứ hai, tiếp theo lần khảo sát đầu tiên vào tháng 10 năm 1995. Gần 2000 hộ gia đình của 10 xã, phường thuộc các huyện Hải Hậu, Nam Định, Bình Lục, Thanh Liêm, thành phố Nam Định, thị xã Hà Nam (Nam Hà) và huyện Yên Khánh, thị xã Ninh Bình (tỉnh Ninh Bình) là đối tượng của cuộc khảo sát.

Khác với các cuộc nghiên cứu trước đây, cuộc khảo sát nghiên cứu về Lịch đại dân số lần này được tiến hành liên tục trong 5 năm (bắt đầu từ 1995) và các mẫu phỏng vấn là các hộ gia đình được chọn ngẫu nhiên ở các điểm khảo sát được duy trì ổn định trong 5 năm liền. Với phương châm đó, cuộc nghiên cứu lần này nhằm thu thập thông tin phục vụ cho việc phân tích về sự biến đổi cơ cấu dân số đồng bằng Bắc Bộ theo phương pháp nghiên cứu lịch đại dân số.

Tham gia vào Đoàn nghiên cứu lần này, ngoài các cán bộ nghiên cứu của Viện Xã hội học còn có các cộng tác viên từ Khoa Xã hội học, Đại học Quốc gia Hà Nội và Trung tâm Dân số, Đại học Kinh tế Quốc dân Hà Nội. Hai cán bộ của Viện Xã hội học hiện đang theo học chương trình đào tạo Tiến sỹ Xã hội học tại Đại học Oa-sinh-ton (Mỹ) trở về nước tham gia vào cuộc nghiên cứu với tư cách là những người phối hợp cùng Viện Xã hội học điều hành cuộc khảo sát.

Mặc dù trong quá trình tiến hành khảo sát do điều kiện thời tiết không thuận lợi, liên tiếp có các cơn bão số 2,3 và 4 xảy ra, nhưng với sự chuẩn bị chu đáo và sự quyết tâm lớn của toàn Đoàn nghiên cứu, đặc biệt là sự chỉ đạo động viên kịp thời của lãnh đạo Viện Xã hội học, cuộc khảo sát đợt thứ hai chương trình nghiên cứu Lịch đại dân số đã thành công tốt đẹp. Trong thời gian triển khai công tác tại các địa phương, Đoàn nghiên cứu cũng đã dành thời gian đến thăm hỏi và tặng quà cho hai bà mẹ Việt Nam anh hùng tại xã Trịnh Xá, huyện Bình Lục, xã Thanh Nghị, huyện Thanh Liêm và tặng quà cho lớp học Tình thương thuộc xã Nam Dương, huyện Nam Ninh (Nam Hà). Cho đến ngày 15 tháng 9 năm 1996, 1855 hộ gia đình trong diện khảo sát đã được phỏng vấn. Hiện nay toàn bộ số phiếu phỏng vấn đã được đưa về Viện Xã hội học và các chuyên gia máy tính của Viện đang tiến hành các bước xử lý. Kết quả nghiên cứu khảo sát đợt 2 này sẽ là những tư liệu quý giá được lưu giữ cùng với kết quả của các khảo sát tiếp theo phục vụ cho tổng kết chương trình nghiên cứu về dân số vào năm 2000.

ĐOÀN KIM THẮNG

Cuộc khảo sát thử tại hai tỉnh Sơn La, Lai Châu.

Để triển khai công việc nghiên cứu toàn diện về sự phát triển kinh tế - xã hội Tây Bắc, trong đó có việc chuẩn bị dự án tiến khả thi và thẩm định kế hoạch xây dựng nhà máy thủy điện Sơn La. Từ ngày 4 đến 9 tháng 12 năm 1996, Viện Xã hội học đã cử đoàn cán bộ do Phó Viện trưởng Phạm Bích San phụ trách tiến hành cuộc khảo sát thực địa tại hai tỉnh Sơn La và Lai Châu, nơi sẽ xây dựng và chịu sự tác động của công trình thủy điện Sơn La trong tương lai.

Tại địa bàn khảo sát, đoàn đã làm việc với các cơ quan có thẩm quyền và các cơ quan chức năng có liên quan trực tiếp đến các vấn đề : quy hoạch và di chuyển dân cư, ổn định đời sống và phát triển kinh tế trong và sau khi xây dựng thủy điện, vấn đề đô thị hóa tại các thị xã, thành phố vùng Tây Bắc... Đoàn cũng thảo luận với một số hộ gia đình trong vùng sắp tới phải di chuyển và một số hộ gia đình trong vùng sắp tới phải tiếp nhận những người nhập cư và bước đầu tìm hiểu một số nét đặc trưng về đời sống văn hóa, vật chất, sinh hoạt của các cộng đồng dân cư tại hai tỉnh trên.

Ngoài ra, đoàn còn thu thập các số liệu cơ bản, các thông tin tư liệu phục vụ cho việc triển khai đề tài nghiên cứu mà Viện Xã hội học đảm nhận theo kế hoạch đề tài do Bộ Khoa học Công nghệ và Môi trường đã quyết định.

Các thông tin thu được cũng sẽ góp phần vào việc xây dựng đề cương nghiên cứu trên địa bàn này theo một hướng nghiên cứu mới của Phòng Xã hội học Nông thôn.

PHẠM XUÂN ĐẠI.